

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἰτησιαί — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6.

8 Μαΐου 1877

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΒΩΒΟΥΡΑ

Συνίξιμα· ἰδί σελ. 273.

IB'

Μαγευτικὸς λιμὴν. — Ἰλλοὶ ἐξ ἀπύστολοι. — Ὁρασιότης τῆς κοινωνίας. — Βοτανίδεῦ καὶ ἀναμνήσεις τῆς Περουζης. — Κατάδικοι καὶ ἔποικοι. — Σχολαῖα. — Ἡ κἀνεα ὄρη. — Οἱ υἱοὶ τοῦ ἐνδόξου Μικ Ἀρθούρ. — Σχέσεις πρὸς τὴν νέαν Καλιφόρνιαν. — Νόμοι καὶ πλοῦτη τῆς νέας μεσημβρινῆς Γαλατίας.

Σίδνεϋ, 25 Σεπτεμβρίου. — Κατωρθώσαμεν ν' ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὸν παράδεισον τοῦ Ὁομοροσομόν, καὶ διαβάντες μεταξὺ τῆς νήσου Μοντεγὺ καὶ τῆς παραλίας, εἶδομεν πρὸς τὸ ἐσπέρας περὶ δυσμίας τὸ ἀκρωτήριον Κάθητον, ἥτοι βράχον διακοσίαν ὀγδοήκοντα ποδῶν κεκομμένον καθέτως ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ ἀνυψώμενον μεγαλοπρεπῶς. Ἡ θέα κυτὸυ εἶναι θαυμαστή. Τὴν νύκτα ἐφάσασαμεν εἰς Σίδνεϋ, ὀδηγούμενοι μακρόθεν ἀπὸ τὴν λάμψιν τοῦ φωταερίου καὶ τῶν χρωματιστῶν φώτων ὄλων τῶν ἐν τῷ λιμένι πλοίων.

24 Σεπτεμβρίου. — Ἀπὸ πρωῒας ὁ λόρδ Ἰωάννης Τέυλορ ἐλθὼν παρέλαθε καὶ ὠδήγησεν ἡμᾶς εἰς μέρος ὅπου ἤτοιμάσθη μεγίστη ἐκστρατεία ἐφίππων διὰ τὸν πρίγκιπα ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου λόρδ Γουόγκ, διοικητοῦ τῆς νέας μεσημβρινῆς Γαλατίας. Ἡ συνάθροισις ἐγένετο ἐν τῷ παλατίῳ, ὅπου εὔρομεν ἐννέα ἀμαζόνιας καὶ τινὰς ἵππεις ἐπὶ ὠραιοτάτων ἵππων. Ἠρξάτο δὲ οὕτως ἡ ἐκδρομὴ πρὸς τὸ κάτω μέρος τοῦ κήπου μικρὸν ἀτμόπλοιον περιέμενον ἡμᾶς, καὶ εὐθὺς ἀνθρώποι τε καὶ ἵπποι ἐπιβάντες διεσχίσταμεν τὸν λιμένα· καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεδράμομεν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν πέριξ βουνῶν.

Ὁ λιμὴν Ἰάκσον περιεῖχε τριακονταεξ ὄρους καὶ πολλοὶ τούτων εἰσχωροῦσι μέχρι δέκα λευγῶν εἰς τὴν ξηρὰν, ἡ δὲ παραλία εἶναι γραφικωτάτη, ποτὲ μὲν κατάρυτος, ποτὲ δὲ πλήρης βράχων ὑψηλῶν, κατὰ τῶν ὁποίων συντρίβονται τὰ κύματα. Ἀγρία μὲν ἡ φύσις, ἀλλὰ καὶ ὠραία μετὰ κήπων καὶ κομψοτάτων ἐξοχικῶν οἰκιῶν καὶ πλήθους φυσικῶν ἀνθέων, λουομένων ὑπὸ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων. Πρὸς τὴν ἄκραν δὲ τῆς ὠραίας ταύτης λίμνης κεῖται ἡ πόλις Σίδνεϋ, εἶδος χερσονήσου, διηρημένη ὡς χεῖρ εἰς δακτύλους καὶ προχωροῦσα εἰς τὸν λιμένα. Διατρέχοντες τὰς κορυφὰς τῶν ὄρων,

φέρομεν ἀπληστον τὸ βλέμμα εἰς τὸ περικαλλέστατον τῶν θαυμάτων. Ὅποια θάλασσα γλαυκὴ καὶ ὁποῖα ἀκρωτήριον χλοερῶτατα! Εὕρισκόμεθα εἰς ἀληθὲς ἔαρ.

Πάντα τὰ ἄνθη εἶναι ἀνοικτὰ, πάντα δροσερὰ καὶ πάντα ἄφθονα, ἀλλὰ καὶ τόσον ὑψηλὰ ὥστε ἀναβαίνουνσι μέχρι τῶν στέρνων τῶν ἵππων. Μετὰ μακρὰν δὲ καὶ θαυμασίαν ἐκδρομὴν, διαρκέσασαν μέχρι τῆς ἐσπέρας, ἐπανήλθομεν εἰς τὴν πόλιν.

15 Ὀκτωβρίου 1866. — Ἐν τῷ διαστήματι τριῶν ἐβδομαδῶν καθ' ἧς ἤμεθα εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν, ἐλαμβάνομεν ἀδιακόπως ἀφορμὰς νὰ εὐλογώμεν τὴν ὄραν τῆς μεταβάσεώς μας ἐνταῦθα, διότι τὰ πάντα κατέβηλγον ἡμᾶς. Μόνος ὁ ἥλιος, ὅστις βεβαίως εἶναι ὠφελιμώτατος εἰς τὰς πορτοκαλέας, ἦτο πολλὰ θερμὸς. Ὅτε δὲ ὁ ποταμὸς ἤρχισε νὰ συστέλλεται πολὺ μεταξὺ τῶν βράχων, ἐπέβημεν εἰς λέμβον ὀδηγουμένην ὑπὸ ὀκτώ νησιωτῶν, τὰ χρῶμα ἐχόντων ὅμοιον πρὸς τὸ τοῦ ταμβάκου, οἵτινες κωπηλατοῦντες βρωμαλέως ἔφεραν ἡμᾶς εἰς μέρος ὅπου ἐκυμάτιζεν ἡ τρίχρους σημαία. Εἶναι δὲ τὸ κλούμενον ὄρος τῶν κυνηγῶν ὅπου κατοικοῦσιν οἱ ἐξ ἀπύστολοι Μαρισταί, ἥτοι μικρὰ γωνία τῆς Γαλλίας, εἰς ἣν συνῆλθον ὀλίγοι τινὲς ἔποικοι ἐκ Γαλλίας. Ἡ ζωηρότης ἐνταῦθα εἶναι μεγάλη καὶ ἡ ὑποδοχὴ ἐγκαρδία. Ὁ ἐπίσκοπος τῶν νήσων, δικατρίβων ἐκεῖ, ὑπεδέχθη ἡμᾶς φιλοφρόνως καὶ περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἶδομεν περιεργον τελετὴν· οἱ νέοι τῆς Ὠκεανίης ἤλθον φέροντες τὸ ἔνδυμα τῶν νήσων, ἥτοι πῖλον μετὰ πτερῶν καὶ ζώνην πολύχρουν· καὶ μετὰ χροδὸν μιλθακὸν συνεσωρεύθησαν πέριξ μεγάλου ἀγγείου βασταζομένου ὑπὸ τρίποδος· ἐκεῖ δὲ ἤτοιμάσθησαν νὰ παρασκευάσωσι τὸ ἐθνικὸν αὐτῶν ποτόν, τὸ κλούμενον καάβα. Τὸ καάβα εἶναι ῥίζα λευκὴ, ἔχουσα τὴν γεῦσιν δριμύειαν, τὴν ὁποίαν κόπτοντες εἰς μικρὰ τεμάχια, μασῶσι πολλὴν ὄραν γεμίζοντες τὸ στόμα των εἰς βαθμὸν ὥστε καταντᾶ ἀδύνατον νὰ εἰσθίβασθῇ τι περιπλέον. Μασῶσι δὲ αὐτὴν ἀδιακόπως, καὶ ἀφ' οὗ σχηματίζωσι σφαῖραν ὅσον ἔνεστι πυκνήν, πύουσιν αὐτὴν μετὰ πολλῆς κομψότητος εἰς τὴν δεξιάν των παλάμην καὶ ἔπειτα τὴν ῥίπτουσιν εἰς τὸ ἀγγεῖον ἐν ᾧ εἶχον χύσει ὀλίγον ὕδωρ. Τότε κτυπῶσι μετὰ ταχύτητος ὅλας τὰς σφαίρας ὅ-

πως κτυπώμεν τὰ ὡὰ μετὰ καφφέ ἢ τείου, καὶ μετὰ μικρὸν τὸ ὑγρὸν ἀφρίζει καὶ γίνεται κίτρι-
νονῶς χρυσός· ἐξ αὐτοῦ δὲ προσέφερον εἰς ἕκαστον
ἡμῶν ἀνά ποτήριον πλήρες· καὶ ἡμεῖς... ἐπίο-
μεν! Τὸ κατ' ἐμὲ ἐνόμιζον ὅτι θὰ καταπίω ἰα-
τρικόν, ἀλλὰ πόσον ἔμεινα ἐκστατικός ὅτε εὔ-
ρον τὴν γεῦσιν δριμεῖαν καὶ μᾶλλον εὐάρεστον
κατὰ τὸ πρῶτον ῥόφημα· κατὰ δὲ τὸ δεύτερον
μὲ συνετάραζον ὄλον. Μᾶς εἶπον ὅτι τὸ καθά
μεθύσκει. Ἔστω, ἀλλὰ τὸ κατ' ἐμὲ συμβουλεύω
τοὺς Γάλλους τοῦ μέρους ἐκείνου νὰ διδάξωσι
μᾶλλον τὴν *γαλλικὴν* μαγειρικὴν τῆς πατρί-
δος των.

Ἔδωκαν δὲ εἰς ἡμᾶς οἱ ἐξαπόστολοι πληροφο-
ρίας παραδόξους περὶ τοῦ βίου αὐτῶν εἰς τὰς
ἀγρίας ἐκείνας νήσους, ὅπου ἐν μὲν φύλλον χρη-
σιμεύει ἀντὶ ἐνδύματος, εἰς δὲ ἰχθύς ἀντὶ ἡ-
μερολογίου. Καὶ ἀληθῶς τὸ ἔτος ἐκεῖ ἔ-
χει ἕξ μόνον μῆνας, καὶ ἡ ἡμέρα καθ' ἣν ἄρ-
χεται γίνεται γνωστὴ ἐκ τῆς ἐμφανίσεως μι-
κροῦ ἰχθύος παραδόξου σχήματος, ὀνομαζομέ-
νου *παλοῦ* καὶ ἐμφανιζομένου κατ' ἐποχὰς τα-
κτικωτάτας.

Οἱ ἐξαπόστολοι οὗτοι ζῶσι τρεφόμενοι διὰ
κοκῶν, δι' ἀροβοσίτου, καὶ διὰ μικρῶν ἐρνίθων,
κατηχοῦντες κτηνωδεστάτους ὀλογύμνους λαούς,
ἀλλὰ καὶ προφυλασσόμενοι ἀδικόπως, διότι
ἐνῶ ἀγαπῶνται ἀπὸ μίαν φυλὴν, κινδυνεύουσι
νὰ φονευθῶσιν ἀπὸ ἄλλην γειτονικὴν. Ἐνταῦθα
συνέβη ἡ γνωστὴ ἐκείνη ἱστορία ἐνὸς ἐξαπο-
στόλου, καταγινομένου νὰ καταργήσῃ τὴν πο-
λυγαμίαν καὶ κατορθώσαντος νὰ ὑποσχεθῇ τις
τῶν ἀρχηγῶν ὅτι θ' ἀποπέμψῃ ὅλας τὰς συζύ-
γους του, ἐκτὸς μιᾶς μόνης. Ὅτε δὲ μετὰ ἕξ
μῆνας ἐπανελθὼν ὁ κατηχητὴς εἶδεν ὅτι ὁ ἀρ-
χηγὸς ἔξῃ μόνον μετὰ τῆς νομίμου γυναικὸς
του, ὑπερέχρη διὰ τὸν θρίαμβόν του τοῦτον·
ἀλλ' ὅτε μεταξὺ λόγων ἠρώτησεν αὐτὸν τί ἐγι-
ναν αἱ ἄλλαι, «τὰς ἔφαγα ὄλας», ἀπεκρίθη χαί-
ρων ὁ προσήλυτος.

Ταχέως δὲ ὁ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ βίος ἀνε-
κάλεσεν εἰς τὰς ὄψεις ἡμῶν τὴν Εὐρώπην, καὶ
μάλιστα κατὰ τινὰ ὀρισμένην ἡμέραν τῆς ἔβδο-
μάδος, καθ' ἣν πολυάριθμα καὶ πολυτελῆ ὀχή-
ματα μεταφέρουσιν εἰς τοὺς κήπους τοῦ παλα-
τίου ὄλην τὴν κοινωνίαν τῆς Σίδνεϋ. Κεῖνται δὲ
οἱ κῆποι οὗτοι ἐπὶ ὠραίου ἀκρωτηρίου λουομέ-
νου ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ πλήρους ἀνθέων
τῶν τροπικῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσι
καὶ δένδρα τῆς Εὐρώπης. Τὸ παλάτιον, κατε-
σκευασμένον κατὰ ῥυθμὸν γοθικόν, δεσπόζει ὡς
ἀκρόπολις τὸν λιμένα καὶ αἱ αἰθουσαι τῆς ὑποδο-
χῆς εἶναι ἄξιοι βασιλείας. Μόλις φθάσαντες ἐν-
ταῦθα ἐπεσκέσθημεν τὴν Λέδου Γιούγκ, ἣτις εἶχεν
ὑποδεχθῆ βασιλοπρεπῶς τὸν ἀτυχή πρίγκηπα
Comde, καὶ περιεποιήθη αὐτὸν ὡς ἄλλη μήτηρ
μέχρι τοῦ θανάτου του. Κατὰ πᾶσαν σχεδὸν

ἡμέραν, τὴν πρώτην ἢ τὸ ἑσπέρας, ἀπρηχόμεθα-
εἰς τὸ παλάτιον τοῦτο, ὅπου ἐδεξιοῦτο ἡμᾶς
μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης. Ἡ στρατιωτικὴ
μουσικὴ ἀντήχει εἰς τοὺς κήπους ὅπου ἦσαν
συνηγμένοι πλεόντων διακόσιων ἢ καὶ τριακοσίων
ἀνθρώπων· δέσποιναι ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον
ἀπὸ τῶν αἰθουσῶν εἰς τὴν χλόην ὡς ἐν Λονδίῳ
αἱ τοῦ high-life καὶ ἔφερον ἐνδύματα στα-
λέντα ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν πρώτων ῥαπτῶν τῶν
Παρισίων.

Ἡ μὲν Μέλβουρν εἶναι ἡ πόλις τοῦ χρυσοῦ,
τῶν λεσχῶν, τῆς δημοκρατίας καὶ τῶν μεγάλων
ἐμπορικῶν ὑποθέσεων· ἡ δὲ Χοθάρτ εἶναι ἡ
τῆς φιλοξενίας καὶ ἡ Σίδνεϋ ἡ τοῦ ἀγγλικοῦ ἀρι-
στοκρατικοῦ βίου, πλήρης φαιδρότητας, πλού-
του καὶ τῶν λοιπῶν θεληγῆτρων τῆς κομψοπρε-
ποῦς κοινωνίας. Ἐντεῦθεν μετέβημεν ἐντὸς δύο
ὡρῶν εἰς Botany bay, ὅπου τὸ πρῶτον ἀπέβη-
σαν οἱ θεμελιωταὶ τῆς Σίδνεϋ· ὠνόμασε δὲ ὁ
ἀνακαλύψας τὸ μέρος ἐκεῖνο πλοίαρχος Κούκ
ὄρμον βοτανικόν ἕνεκα τοῦ μεγάλου καὶ ποικί-
λου πλήθους τῶν ἀνθέων ἅτινα κατακαλύπτου-
σιν αὐτό. Ἐνταῦθα βλέπομεν τὸ πρῶτον μέρος
τῆς ἱστορίας τῶν Αὐστραλικῶν ἀποικίων. Τὸ
1787 ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀγγλίας ὁ στόλος τῶν
ἑνδεκα πλοίων τῶν φερόντων εἰς γῆν, τῆς ὁποίας
ἡ περιφέρεια μόνον εἶχεν ἀνακαλυφθῆ ὑπὸ τῶν
θαλασσοπόρων, εἰς γῆν, λέγω, ἄγνωστον, κα-
τοικουμένην ὑπὸ ἀνθρωποφάγων, τοὺς πρώτους
εὐρωπαϊοὺς κατοίκους, τῶν ὁποίων οἱ ἀπό-
γονοὶ πληθυνθέντες καὶ πλουτισθέντες θὰ συγ-
κροτήσωσιν ποτε ἰσχυρὸν κράτος. Ἐντὸς δὲ
ὀγδοήκοντα ἐτῶν αἱ πρῶται καλύβαι μετε-
βλήθησαν εἰς πόλιν ἀληθῶς μεγαλοπρεπῆ, καὶ
ἡ γωνία αὕτη τῆς ἐξορίας εἰς ἣν εἶχον ἔλ-
θει χίλιοι ὀκτακόσιοι ἔποικοι, ἦτοι 600 ἄν-
δρες καὶ 250 γυναῖκες κατὰδικοί, μετεβλήθη
εἰς ἀποικίαν 44,000 κατοίκων. Σήμερον δὲ
μετὰ τῶν πλησιοχώρων ἀποικίων συγκροτεῖ πλη-
θυσμὸν 1,500,000, τῶν ὁποίων τὸ ἐμπόριον ἀνα-
βαίνει εἰς 2,500 ἑκατομμύρια φράγκων. Οὕτω
δὲ ἡ ἔνδεια καὶ ἡ κακὴ κατάστασις τῶν πρῶ-
των ἄγγλων, κατεπνίγησαν εἰς τὴν ἄβυσσον
ὑπὸ τοῦ τακτικοῦ κύματος τῆς καθαρᾶς, φι-
λοπόνου καὶ τιμίας ἀγγλικῆς ἐποικίσεως, ἣτις
φέρει μεθ' ἑαυτῆς τοὺς θεσμοὺς, τὴν θρησκείαν,
τὰ ἔθνη, ὀλόκληρον, ἐνὶ λόγῳ, τὴν ἠθικὴν πα-
τρίδα τῆς.

Εἰς τὰς τόσον ὠραίας ὑποδοχὰς τοῦ παλα-
τίου καὶ τῶν ἄλλων συναναστροφῶν, εἰς τὰς ὁ-
ποίας εἴμεθα προσκεκλημένοι ὑπὸ τῆς ἀγγλι-
κῆς ἀριστοκρατίας, εἶδον τοὺς συνεργομένους γεν-
νηθέντας καὶ ἀνατραφέντας ἐνταῦθα, ὀμιλοῦντας
δὲ ὡς ἡμεῖς τὴν γαλλικὴν. «Οἱ ἐν Εὐρώπῃ συμπα-
τριῶται ἡμῶν, μὲ εἶπον πολλάκις, μᾶς ὑποθέτου-
σι κατοικοῦντας εἰς καλύβας καὶ ὑπηρετου-
μένους ὑπὸ μαύρων ἢ καὶ καταδίκων, καὶ ὅτι

οι ξένοι περιέρχονται ἔνοπλοι φοβούμενοι μὴ ἀρπάσωσι τὰ χρήματά τω· οὐδὲ κἀν τὰ ὀνόματα τῶν πόντων μας ἤξεύρουσι νὰ διακρίνωσι.»

Κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας ἐβδομάδας ἔτρεξα πανταχοῦ οὐ μόνον ἵνα ἴδω τὰ πάντα, ἀλλὰ καὶ ἵνα ἀνακαλύψω ἕκνος τι, λείψανον τῶν καταδικῶν. Καὶ ὅμως εἶναι βέβαιον ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἀνεύρον εἰμὴ δεῖγματα καταφανῆ νέας κοινωνίας, θελοῦσης νὰ μείνῃ ἐλευθέρα παντὸς βύπου, καὶ ἀποπεμφάσης εἰς τὰ ἐνδότερα πᾶσαν ἀνάμνησιν τῶν ἐξορίστων, οἵτινες, μείναντες μεμονωμένοι, καλλιέργουσι τὴν γῆν καὶ πλουτοῦσι μακρὰν τῶν ἄλλων. Ἐνὶ λόγῳ τοσοῦτον ἠθικῆ, σεμνῆ καὶ εὐγενῆς κοινωνία διεδέχθη τὴν πρώτην, ὥστε καὶ ἡ ὕλική εὐδαιμονία τῆς ἀποικίας ἠύξησεν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ δέκα ἀτμόπλοια εἰσέρχονται εἰς τὸν λιμένα ἢ ἐξέρχονται· ἀλλὰ καὶ καθ' ἡμίσειαν ὥραν ἀτμόπλοια διασχίζουσι τοὺς ὁρίστους τοὺς διαχωρίζοντας τὴν πρωτεύουσαν ἀπὸ τῶν προαστείων. Ἡ παραλία ἀποκλείεται ὑπὸ τετραπλῆς σειρᾶς πλοίων, χιλίων πεντακοσίων καὶ χιλίων ἐπτακοσίων τόνων. Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν τραπεζῶν, τῶν νοσοκομείων, τῶν σχολείων καὶ τῶν ναῶν, ὧν ἡ μητρόπολις εἶναι ἀληθῶς ἐξαισία, αὐξάνει δυνάμει τῶν ἀφθόνων συνδρομῶν τῆς ἀγγλικῆς φυλῆς, ἥτις ὑποβάλλεται προθύμως εἰς πᾶσαν θυσίαν. Τέσσαρα ἑκατομύρια ἔδαπανήθησαν ὑπὲρ τῆς κατασκευῆς τοῦ καθολικοῦ γυμνασίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου καὶ τοῦ ἀγγλικοῦ Πανεπιστημίου, οὗτινος ἡ αἴθουσα ὁμοιάζει πρὸς τὴν τοῦ Οὐέστμινστερ. Τριάκοντα τέσσαρες δὲ καὶ ἐπέκεινα χιλιάδες μαθητῶν φοιτῶσιν εἰς τὰ κατώτερα καὶ ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια, δαπανῶντος πρὸς τοῦτο τοῦ κράτους 4,600,000 φρ. κατ' ἔτος.

Μίαν τῶν ἡμερῶν μετὰ ὥραϊον χορὸν ὁ πρωθυπουργὸς Κ. Μαρτίνος ὠδήγησεν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς 4 ὥρας τῆς πρωίας εἰς τὸν σιδηρόδρομον τὸν ἀναβαίνοντα μέχρι τῶν Κουανῶν ὄρεων. Ἡ καλλιέργεια τῶν αἰτηρῶν ἦτο ἀπίστευτος, καὶ ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς πρόποδας τῶν ὄρεων ἔβρεε ποταμὸς πλατὺς καὶ βαθὺς ὅμοιος πρὸς τὸν τῆς Γαλλίας Ἑσκό. Ἐκεῖ εὗρομεν δευτερον σιδηρόδρομον, δι' οὗ ἦλθεν ὁ διοικητὴς καὶ ἡ λέδου Γιούγκ μετὰ τεσσαράκοντα δεσποινῶν, ἵνα τελέσωσι τὰ ἐγκαίνια γεφύρας σιδηρᾶς κατασκευασθείσης ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ γεφυρῶν ἄλλων ὑψουμένων ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν 3,775 πόδας.

Λαίλαψ τρομαρὰ κατέλαβεν ἡμᾶς κατὰ τὴν διὰ θαλάσσης ἐπάνοδον· πυκνὰ νέφη ἐκ κεντρικῆς ἕμμου ἐσκότισαν τὸν οὐρανὸν καὶ ἐπέπεσαν καθ' ἡμῶν. Μετὰ ταῦτα ἦλθε χάλαζα, ὁ δὲ ἄνεμος τοσοῦτον ἐμάστιζε τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, ὥστε ἀφρὸς λευκῆς κατεκάλυψεν αὐτὴν πρὶν ἢ σχηματισθῶσι κύματα, καὶ ἂν δὲν

συνέστελλον μετὰ πολλῆς ταχύτητος τὰ ἱστία θὰ κατεποντιζόμεθα.

15 Ὀκτωβρίου.— Ἀλλὰ πρὶν ἐγκαταλείψωμεν τὴν ἀποικίαν ἐπεχειρήσαμεν ἐκδρομὴν ἱστορικὴν καὶ περιέρχον· μετέβημεν μετὰ τοῦ διοικητοῦ εἰς Κάμδεν, ἤτοι εἰς τὴν ἐξοχὴν τῶν Κυρίων Μὰκ Ἀρθούρ· ὁ πατὴρ τούτων εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἐμάντευσε πρὸ τῶν ἄλλων ὅτι ἡ Αὐστραλία, ἀντὶ νὰ μείνῃ καταφύγιον κακούργων, ἔμελλε ν' ἀναδειχθῆ γῆ ἀγγλικὴ καὶ ἐλευθέρα, προωρισμένη νὰ διαδραματίσῃ μέγα πρόσωπον εἰς τὴν ἰσορροπίαν τοῦ κόσμου διὰ τοῦ φυσικοῦ πλοῦτου καὶ τῆς ἐμπορίας τὴν ὁποίαν αὐτὸς πρῶτος ἐδημιούργησε.

Τὰ λειβάδια τῆς Κάδλεν εἶναι πλήρη ποιμνίων καὶ τὰ πλάγια τῶν βουνῶν πλήρη ἀμπελώνων, ὅθεν προέρχεται ὁ καλλήτερος οἶνος τῆς Αὐστραλίας. Μᾶς ἐδειξαν δὲ οἱ δύο γέροντες τὴν κοιλάδα ὅπου ἀνευρέθησαν μετὰ πενταετίαν τὰ πρῶτα ποίμνια, ἅτινα εἶχον μετακομισθῆ εἰς Αὐστραλίαν τῷ 1788 μετὰ τῶν καταδικῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι μέχρι τῆς ἀποθιθέσεως εἶχον φάγει ὅλα σχεδὸν τὰ πρόβατα καὶ μόλις περὶ τὰ εἴκοσι διασωθέντα ἀνευρέθησαν ὑπὸ τοῦ Μὰκ Ἀρθούρ μετὰ πολλὰ ἔτη, συγκροτήσαντα ποίμνιον, τὸ ὁποῖον ἔτρεχεν ἄγριον ἀλλὰ καταδικωμένον ἀπὸ τοῦ αὐτόχθονος, οἵτινες, ὡς γευθέντες σάρκας ἀνθρώπων, ὠρέγοντο καὶ σαρκῶν προβάτων.

Ἐπεθύμουν ν' ἀκούσω τὴν ἱστορίαν τῶν υἱῶν ἐκείνου τὸν ὁποῖον οἱ Αὐστραλιῶται ὀνομάζουσι δικαίως θεμελιωτὴν τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν. Μόλις ἔχον ἡλικίαν εἴκοσιν ἐτῶν ὁ λοχαγὸς Μὰκ Ἀρθούρ, εἶχε διορισθῆ μετ' ἄλλων ἀξιωματικῶν τῷ 1788 ἵνα διοικῆ τὸν στρατὸν ἐν Βοτανίθευ. Ἐλθὼν δὲ μετὰ τῶν καταδικῶν συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ πολλαπλασιάσῃ ποίμνια καὶ νὰ ἐξάγῃ μαλλία. Ὁ σκοπὸς οὗτος ἦτο βεβαίως τολμηρὸς ἐκ μέρους ἀνθρώπου βλέποντος περὶ ἑαυτὸν σωροῦς μαύρων ζώωντων ἐξ ἀρπαγῶν καὶ φόνων. Καὶ ἄλλον μὲν πλὴν αὐτοῦ, ἡ ἀπόστασις ἢ διαχωρίζουσα αὐτὸν ἀπὸ τῶν τόπων ὅθεν ἔπρεπε νὰ προμηθευθῆ τὰ ποίμνια, καὶ ἡ δυσκολία τῆς συγκοινωνίας ὅπως ἀποστείλῃ τὰ προϊόντα, ἤθελον ἀποτρέψει τοῦ τοιοῦτου σκοποῦ· αὐτὸς ὅμως κατόρθωσε νὰ φέρῃ ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος πέντε πρόβατα καὶ τρεῖς τράγους ἐκ τοῦ εἶδους τῶν μερινῶν, καθὼς καὶ δεκάδα προβάτων ἐκ Βεγγάλης. Τοσοῦτον δὲ εὐδοκίμησαν, ὥστε λαβὼν θάρρος ὁ Μὰκ Ἀρθούρ ἐπέστρεψε τῷ 1803 εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὅπως μεταβάλλῃ τὴν γῆν τῆς αὐτοκτονίας, ὡς ὠνόμαζον τότε τὴν Αὐστραλίαν, εἰς ἀποικίαν ἐμπορικὴν. «Λέγετε νὰ δώσετε εἰς ἡμᾶς τοὺς τρόπους νὰ ἐπαρκέσωμεν μόνοι εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐλευθερίας ὑπάρξεως φυλακισμένων, εἶπεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου. Ἀλλὰ πι-

στεύσατέ με θά δώσω περισσότερον μαλλίον εἰς τὴν ἀγοράν τοῦ Λονδίνου ἢ ὅσον χρειάζεται δι-λόκληρος ἡ Ἀγγλία.» Καὶ ἐπειδὴ οἱ λόρδοι ἐθεώρησαν αὐτὸν ἀεροβάτην, ἐκείνος προσέθετο: «Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ἡ Αὐστραλία μὲ τὸν ὠκεανὸν τῶν βοσκῶν αὐτῆς, θά στείλῃ πε-ρισσότερον μαλλίον καὶ τοῦ χορηγουμένου παρ' ὅλων τῶν ποιμνίων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀ-σίας.» Καὶ ὅπως διαβεβαιώσῃ αὐτοὺς περὶ τοῦ ὠραίου τούτου μέλλοντος, ἐξήτει παρὰ τῆς κυ-βερνήσεως μόνον τέσσαρα ἢ πέντε πλοῖα πλήρη προβάτων· ἀλλὰ καθὼς πάντες οἱ μεγάλοι νεω-τερισταὶ οὕτω καὶ αὐτὸς κατεφρονήθη. Μόνος ὁ λόρδ Κάμδεν ἐνίσχυσε αὐτὸν διὰ λόγων εὐ-μενεστέρων, καὶ κατώρθωσε νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ βασιλέως, Γεωργίου Ι' ἐν ἀνόνιον καὶ ἐννέα τρά-γους ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν. Οὕτω δὲ ἀπελπισθεὶς ὁ νέος ἀξιωματικὸς ἐναύλωσε πλοῖον ἐξ ἰδίων καὶ παραλαβὼν τὰ ζῶα τῆς μεγαλοδωρῆς τοῦ βα-σιλέως καθὼς καὶ τετρακόσια πρόβατα σαξωνι-κὰ, ἐξ ἰδίων ἀγορασθέντα, ἦλθεν εἰς Σίδνεϋ. «Εἰς ταῦτα τὰ ἀπέραντα λειβάδια, εἶπον οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, εἶδεν ὁ πατήρ ἡμῶν εὐδοκιοῦντα τὰ ποιμνία, τὰ ὁποῖα αὐτὸς μόνος εἰσήγαγεν ἔ-χων χρηστοτάτας ἐλπίδας· καὶ ἂν ἐξ ἑννεή-κοντα ἐπτὰ ἔτη θά ἔβλεπε τὴν μοναδικὴν ταύ-την ἐν τῷ κόσμῳ ἀνάπτειν πλούτου, τοῦ ὁποῖου τὰς εὐτελεῖς ἀρχὰς πρῶτος κατέβαλε· θά ἔβλε-πεν ὅτι βλέπετε οὐ μόνον εἰς ταύτην τὴν ἀ-ποικίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς γεννηθείσας ἐξ αὐτῆς, τὰς ὁποίας αὐτὸς ἀνέθρεψε καὶ παρ' ἧς ἔλαβον ὡς παρὰ δευτέρας πατρίδος τὰ πρῶτα ποιμνία.»

Καὶ τῶντι βλέπομεν ὁκτώ ἑκατομμύρια προβάτων εἰς τὴν νέαν μεσημβρινὴν Γαλατίαν, ἐννέα ἑκατομμύρια εἰς τὴν Βικτωρίαν, ἐν καὶ ἡμισυ ἑκατομμύριον εἰς Τασμανίαν, ἐξ ἑκα-τομμύρια εἰς τὴν μεσημβρινὴν Αὐστραλίαν καὶ ἄλλα τόσα εἰς τὴν γῆν τῆς Βασιλίσης! Τὸ ὅλον 3,500,000 προβάτων τιμωμένων ἀντὶ 457, 500,000 φράγκων καὶ διδόντων κατ' ἔτος διὰ τῆς ἐξαγωγῆς 152,500,000 λιτρῶν μαλλίου ἀ-ξίας 290,000,000 φράγκων!

Δὲν θαυμάζει τις λοιπὸν συλλογιζόμενος ὅτι τῷ 1823 ἐπωλήθησαν εἰς τὴν ἀγοράν τοῦ Λον-δίνου ἀντὶ 2,200 φράγκων δώδεκα πάλαι μαλ-λίου τότε πρῶτον ἐξαχθεῖσαι ἐκ τῆς Αὐστρα-λίας; Ἴδου ἔργον ἀγγλικόν! Ἴδου ἔργον ὀλί-γων ἐτῶν, διπλασιασθῆσόμενον ἐντὸς δεκαετη-ρίδος· τί ἄρα θά γίνῃ ἐντὸς μιᾶς ἑκατονταετη-ρίδος, καθόσον μάλιστα οἱ ποιμνιοτρόφοι περιο-ρίζονται μέχρι τοῦδε εἰς τὰ παράλια ἡπείρου, ἐχρύσης ἔκτασιν ἕσση σχεδὸν πρὸς τὴν τῆς Εὐ-ρώπης!

Ἡ διοίκησις τῆς ἀποικίας ἐφάνη εὐγνώμων πρὸς τὸν ἐνεργητικὸν ἄνδρα τὸν τοσοῦτον εὐερ-γετήσαντα αὐτὴν, χορηγήσασα ἀπεράντους

γαίας. Ὁ νεώτερος τῶν υἱῶν ὠδήγησεν ἡμᾶς εἰς μέγα μέρος τῶν κτημάτων αὐτοῦ, ὅπου εἶ-δομεν εὐγενεῖς ἵππους, ἄμα δὲ καὶ βόας καὶ πρόβατα κατὰ μυριάδας.

Μεταξὺ δὲ τούτων τῶν ἐξ Εὐρώπης κτηνῶν ἀνεφάνη αἴφνης καὶ ἐν αὐτόχθον, ἦτοι τρομε-ρὸς ὄφις δύο μέτρων τὸ μῆκος, τὸν ὁποῖον ἐφο-νεύσαμεν ἐνθουσιῶντες, μαῦρος δὲ τις ἐτύλιξε περὶ ὀγκώδη κλάδον καὶ ἀνύψωσεν ἐν εἰδεί θριάμβου. Ἦτο δὲ ἐκ τοῦ εἶδους τῶν φαρμακῆ-ρῶν. Πρὸ ἐνὸς μηνὸς ποιμὴν τις δηχθεὶς παρὰ τοιοῦτου ἀπέθανεν ἐντὸς τριῶν ὥρῶν· ἐδήχθη δὲ καὶ ἄλλος τις, τὸν ὁποῖον ἔσωσεν ὁ φιλοξενῶν ἡμᾶς, διασχίσας τὸ δηχθὲν μέρος καὶ ἐπιθεὶς σί-δηρον κατακόκκινον, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπιχύσας ὑ-γρὸν κατασκευασμένον ἐκ βοτάνων ἐντοπίων.

Ἀποσρέφονται δὲ πάντες τοὺς ὄφεις αὐτοὺς ὅ-πως ἀποστρέφονται καὶ τοὺς καταδίκους. Καὶ ὅ-μως, μοι ἔλεγέ τις, εἰδόμεν τούτους ἐργαζομένους ὅτε δὲν ὑπῆρχον ἔτι ἐνταῦθα ἄλλοι ἄνθρωποι ἐλευ-θεροὶ, πλὴν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῆς φρουρᾶς. Πο-τὲ αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν ἡμῶν δὲν ἦσαν κλεισταί, εἶναι ὅμως ἀληθὲς ὅτι ἂν καὶ τὰ κλειθρα ἦσαν τότε ἄγνωστα ἐνταῦθα, ποτὲ δὲν ἔκλεψαν, κα-τεγίνοντο δὲ ἰδίως εἰς ἐκχέρτωσιν τῶν δασῶν ἢ εἰς κατασκευὴν προκουμαίων καὶ εἰς διαχάραξιν δρόμων. Ὅτε δὲ ἦλθον σωρηδὸν ἐλεύθεροι ἔποι-κοι, ἐδόθησαν εἰς αὐτοὺς ὡς ἐργάται καὶ ὡς ὑ-πηρεταί, καὶ πολλοὶ τούτων διὰ τῆς καλῆς αὐ-τῶν διαγωγῆς ἔτυχον συγγνώμης καὶ ἐλευθε-ρίας. Ποτὲ δὲ μέσος ἀριθμὸς τῶν κακουρημά-των ἐνταῦθα δὲν ἔφθασεν εἰς τὸν τῆς Ἀγγλίας. Τοιαῦτη ἐγένετο ἡ μεγάλη καὶ ἀδιὰφιλονείκη-τος ὠφέλεια τῶν ἐξορίστων, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ ἀκούσιοι σκαπανεῖς, οἱ πρῶτοι ἀνοίξαντες στά-διον πλῆρες θησαυρῶν. Πρὸ αὐτῶν οὐδέποτε εὐ-ρέθησαν χίλιοι ἐλεύθεροι ἄνθρωποι, συναινέσαν-τες νὰ πλησιάζωσιν εἰς τοὺς βράχους τοῦ Βοτα-νίβεϋ· μετὰ ταῦτα ὅμως εὐρέθησαν 300,000.

Οἱ κατάδικοι ὑπῆρξαν ἀναγκαῖον στοιχεῖον τῆς θεμελιώσεως τῆς ἀποικίας, καθ' ἣν ἐποχὴν ἢ δημοσίᾳ φρίκῃ ἐκνέστιον τοῦ τόπου τούτου ἦτο ἴση πρὸς τὴν δημοσίαν ἀμάθειαν.

Θυμασία εἶναι ἡ περιγραφή τῶν κατὰ τὴν Ἀγγλικὴν ἀποικίαν ἐν ἔτει 1865. 414,388 κάτοικοι ἔχουσιν 8,432,511 πρόβατα, 1,961, 905 ζῶα κερσφόρα καὶ 282,587 ἵππους. Τὰ ἔξοδα τοῦ κράτους ἀναβαίνουσιν εἰς 43,912, 275 φράγκα, καὶ τὰ ἔσοδα εἰς 53,930,825, τῶν ὁποίων τὸ περίσσευμα χρησιμεύει εἰς τα-χεῖαν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους. 1,912 πλοῖα χω-ρητικότητος 635,888 τόνων εἰσέρχονται εἰς τοὺς λιμένας. Τὸ γενικὸν ἐμπόριον εἶναι 304, 980,600 φράγκων. Τὸ κρέας πωλεῖται 30 λε-πτὰ ἢ λίτρα, οἱ δὲ ἐργάται μισθοῦνται κατὰ μέσον ὄρον πρὸς 12 δραχμὰς καὶ 50 λεπτὰ τὴν ἡμέραν.

“Ολοι οἱ κάτοικοι ἀγαπῶσιν ἐδῶ τὸν τόπον ὡς ἰδίαν αὐτῶν πατρίδα. Κατὰ τὰς πολιτικὰς ἐκλογὰς παλαίουσιν ἐνθέρμως ἕκαστος ὑπὲρ πῶν ἰδίων ἀρχῶν καὶ αὐξάνουσιν ἰδίαις χερσὶ τὴν εὐτυχίαν των. Ἡ ἀποικία αὕτη ἔχει μὲν τὰς βάσεις ἀσφαλεστέρας τῶν τῆς Βικτωρίας, εἶναι ὅμως καὶ ὀλιγώτερον φιλελευθέρᾳ καὶ ὀλιγώτερον ἐνεργητικῇ, ἐνὶ λόγῳ πλέον θρασεῖα ἀλλ’ οὐχὶ καὶ πλέον ὁμοία πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, ἐνῶ ἡ γείτων αὐτῆς ἐγγίζει πρὸς τὴν Ἀμερικὴν. Τὴν νέαν μεσημβρινὴν Γαλατίαν παρομοιάζω πρὸς τὸ ὠραιότερον καὶ στερεώτερον ἄνθος τοῦ λαμπροῦ στέμματος τῶν βρετανικῶν ἀποικιῶν ἐντὸς δέκα ἐπτὰ ἐτῶν ἔδειξε τί δύνανται, ἐναντίον μάλιστα μεγάλων κωλυμάτων, ἡ αὐτονομία, ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ἐλευθερία.

Ἐπίστα συνήθεια.

N.

ΠΡΩΤΑΙ ΑΝΑΓΚΑΙ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλφρέδου Μωρῦ.

Συνήθεια ἰδί σελ. 276.

Δ

ΜΕΣΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Ὁ νομαδικὸς βίος, ὃν διῆγεν, ἐνέπνευσεν ἐνωρὶς τῷ ἀνθρώπῳ τὴν ἰδέαν τῆς ἐφευρέσεως ὀχημάτων πρὸς μετακίνησιν ἑαυτοῦ, τῶν σκευῶν καὶ τῶν ἐργαλείων του μετὰ τῆς οἰκογενεῖας του καὶ τοῦ ὑλικοῦ τῆς σκηνῆς του. Ὡς ὑποζύγια δ’ ἐχρησίμευσεν αὐτῷ φυσικῶ τῷ λόγῳ τὰ μέγιστα αὐτοῦ ζῶα. Οἱ Ἑβραῖοι καὶ οἱ Ἀραβες ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων ἤδη χρόνων εἶχον τὴν κάμηλον παρά δὲ τοῖς λαοῖς τῆς μέσης Ἀσίας, ἐνθα ἡ κάμηλος ἦν ἄγνωστος, ὁ ἵππος κατέστη τὸ ἄριστον καὶ κοινότατον μέσον μεταφορᾶς. Οἱ νομάδες ἐφεύρον τὰ ἀμάξια, πολλάκις μάλιστα ἡ σκηνὴ ἐπήγνυτο μονίμως καὶ διαρκῶς ἐπ’ αὐτῶν τοῦτο δ’ ἦν συνηθέστατον παρά τοῖς ἀμαξοβίοις ἐπικληθεῖσι Σκύθαις, τοῖς Ρωξολάνοις καὶ τοῖς Ἀλκονοῖς. Αἱ σκηναὶ αὐτῶν, ἐξ ἐριούχου ὑφάσματος κατασκευαζόμεναι, προσηλοῦντο ἐπὶ τῶν ἀμαξίων, ὧν περίξ ἐτάσσοντο τὰ ποίμνια των· τοῦτο δὲ τὸ κατ’ ἐξοχὴν νομαδικὸν εἶδος κατοικίας διατηρεῖται ἔτι καὶ νῦν παρά τοῖς Κοζάκοις. Αἱ κιβίτκα αὐτῶν, ἃς περιέγραψαν καὶ ὁ Ἰπποκράτης καὶ ὁ Στράβων, ἐξ ἐριούχου ἐπίσης ὑφάσματος κατασκευαζόμεναι, τίθενται ἐπὶ ἀμαξίων. Οἱ Καλμουκοὶ πάλιν φορτώνουσι τὰς σκηνὰς των ἐπὶ καμήλων. Ἡ χρῆσις ἀμαξίων συρομένων ὑπὸ ἵππων ἦν κοινὴ παρ’ ἅπασιν τοῖς Ἰνδοευρωπαϊκοῖς λαοῖς. Οἱ εἰς τὸν ἀριανὸν κλάδον ἀνήκοντες λαοὶ φαίνεται ὅτι πρῶτοι εἰσῆγαγον τοὺς ἵππους εἰς τὴν Εὐρώπην, διότι ἅπασιν αἱ εὐρωπαϊκῆς γλώσσαι παρέλαβον τὴν ὀνομασίαν τοῦ ἵππου ἐκ σκισκριτικῆς ῥίζης. Βραδύτερον δὲ, μετὰ τὴν ὀριστικὴν των ἐγκατάστασιν ἐντεῦθεν τοῦ Κενυάτου καὶ τῆς μεσογείου, οἱ Ἄριοι ἡ-

σκήθησαν εἰς τὴν ἰππασίαν, ἣτις πολλῶ ὕστερον ἐγνώσθη ὑπὸ τῶν σημιτικῶν λαῶν, ἀφ’ ὧν ἐδιδάχθησαν αὐτὴν καὶ τινες χαμιτικοὶ λαοί. Ἄλλ’ ἐν ταῖς στέπαις τῆς κεντρικῆς Ἀσίας καὶ ἐν τῇ ἀραλοκασπίᾳ λεκάνῃ ὁ ἀνθρώπος τάχιστα ἔμαθε νὰ δαμάξῃ καὶ ἰθὺν τὸ ζῶον τοῦτο. Ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων οἱ Σκύθαι, οἱ Σαρμάται καὶ οἱ Μασσαγέται ἐθεωροῦντο ἵππεῖς ἄριστοι. Ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς χώραις τὸ τροχίλατον ἀμάξιον ἀντικαθίστησι τὸ ἔλκυθρον, εἰς ὃ οἱ μὲν σιβηρικακοὶ λαοὶ ζευγνύουσι ταράνδους, οἱ δὲ Καμτσάδαλοι κύναις. Ὁ τροχὸς δὲ εἶναι μία τῶν μεγάλων ἐφευρέσεων τῆς λευκῆς φυλῆς, ἣτις κατ’ ἀρχὰς μὲν ἐφήρμοσεν αὐτὴν εἰς τὸ ἄρμα, ἀργότερον δὲ καὶ εἰς τὸ ἀρότρον.

Σχεδὸν συγχρόνως τῇ χρήσει τοῦ ἵππου καὶ ἡ τοῦ βοῦς παρέσχε τῷ ἀνθρώπῳ ἀνυπολόγιστα ὠφελήματα. Ἐν ᾧ δὲ τὰ νομαδικὰ καὶ τὰ μάχιμα ἔθνη πρῶτα αὐτὰ φυσικῶς ἔμαθον νὰ ζευγνύωσι τοὺς ἵππους εἰς τὰ ἄρματα καὶ νὰ ἵππεύωσι, τὰ γεωργικὰ ἀφ’ ἑτέρου, μέχρι τινὸς δι’ ἀταλεστάτων ἐργαλείων μολὶς ἀναξέοντα τὴν γῆν, θὰ συνέλαβον τὴν ἰδέαν ν’ ἀροτριώσωσι βαθύτερον αὐτὴν διὰ βοῶν συρόντων τὸ ὕνιον, καὶ ὧν τὸ ἀργὸν καὶ βαρὺ βάδισμα παρεῖχεν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν εὐκολίαν νὰ προσωθῇ τὸ ἄροτρον εἰς τὴν αὐλάκα. Ὅσα τῶν δραβιδιανῶν ἐθνῶν καλλιεργοῦσι τὴν γῆν, ἀγνοοῦσι τὴν χρῆσιν τοῦ ἀρότρου.

Ἄλλ’ ἂν ἡ ἐπινόησις τῶν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς μέσον μεταφορᾶς ἀπῆται μεγάλην νοημοσύνην καὶ πολλὰς προσπάθειας, ἡ τῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἦν πολλῶ εὐχερестέρη. Ἀπαντες σχεδὸν οἱ παρθακλάσσοι λαοὶ ἔχουσι πηρύνας, λέμβους ἢ μονόξυλα. Ὅσοι πλέον ἐπέζητο ὁ ἀνθρώπος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης νὰ διαπλεύσῃ ἐκτάσεις ὑδάτων, τοσούτω κατεγίνετο εἰς τὴν ἐπινόησιν διαφορῶν τρόπων πρὸς τελειοποίησιν τοῦ σκάφους του. Καὶ διὰ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης ἠδυνήθη ἀπὸ τῶν παναρχαιοτάτων χρόνων νὰ διαπλέῃ μεγίστας ἀποστάσεις. Τὸ δὲ κολύμβημα πολλοὶ λαοὶ ἔμαθον λίαν βραδέως. Ἀσσυρικὰ μνημεῖα παριστῶσιν ἀνθρώπους διαπλέοντας ποταμούς, δι’ ἀσκήων προσηδεμένων ὑπὸ τὸ στήθος των. Ἐν τῷ Λαδὰν, πρὸς ἄρκτον τοῦ Ἰνδοστάν, διαπλεύουσιν ἔτι τοὺς ποταμούς ἐπὶ δερμάτων βουβάλων ἐξοιδημένων, ἐφ’ ὧν ἐξαπλούμενοι ἐλαύνουσι διὰ τινος ξύλου ἐν εἴδει κόπης. Δι’ ἀναλόγου ἐπίσης τρόπου καὶ οἱ Καφίρ ἢ Σιαχπὸχ διέρχονται τοὺς χειμάρρους, καταρτίζοντες σχεδίνας δι’ ἐξοιδημένων ἀσκήων. Κατ’ ἀρχὰς εὐρέθησαν αἱ ἐλαφραὶ λέμβοι, αἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τροποποιήσις τῆς φυσικῆς ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐπιπλεύσεως σάνιδος· τοιαῦται εἰσὶν αἱ βέεκα, ἃς ὁ τῆς Σιβηρίας κάτοικος φέρει ἐπὶ τῶν νώτων τοῦ ἐν τῇ ξηρᾷ.